

Ešte v roku 1995 s manželom sme sa zúčastnili na jednej konferencii v Nemecku, organizovanej niekoľkými civilnými spoločnosťami, ktoré sa zaoberajú výskumom a dokumentáciou malých sakrálnych objektov resp. stavieb. Okrem odborníkov z viacerých krajín mali prednášky aj ľudia z rozličných profesií, ktoré mali za sebou už veľký kúsok práce.

Nadšenie týchto ľudí, nás veľmi očarilo a cestou domov už sme sa zhovárali o tom, že aj my samy sa dáme do práce, nakoľko u nás s komplexným dokumentovaním týchto objektov dovtedy sa nezaoberala ani civilná, ani odborná obec. Doma s veľkým nadšením som začala rozprávať jednej odborníčke o konferencii a o dôležitosti dokumentovania malých sakrálnych objektov, ale vidiac, že dotyčnú osobu to vôbec nezaujíma, moje nadšené rozprávanie som ukončila. Cítila som sa podobne, ako balón, z ktorého postupne vypúšťajú vzduch... Bola som veľmi sklamaná. Tento prípad mi prišlo na um, keď som sa prvý krát stretla s pánom Pánikom a Hanuljakom. Myslela som na to, že keby som bola im porozprávala vtedy o činnosti spomínaných civilných spoločností a ľudí, určite by som nebola taká sklamaná ako vtedy, veď bola reč práve o takých nadšených ľuďoch, akí sú oni samy.

Veľa ľudí prežíva odchod do dôchodku veľmi ťažko, cítia sa stratení a zbytoční, nepotrební. No nájde sa aj takých, ktorí sa po dôchodku začínajú zase študovať, sama som v osobnom kontakte s jedným kolegom z Rakúska, ktorý po dôchodku úspešne ukončil štúdium na univerzite vo Viedni v odbore etnológia, a už viac rokov sa zaoberá s dokumentáciou a výskumom sakrálnych objektov.

Len život činný je ozajstným životom – písal veľký pedagóg, Ján Ámos Komenský. Môžeme povedať, že dvojica autorov dnešnej výstavy – Rudolf Hanuljak a Pavol Pánik z Dunajskej Lužnej – aj ako dôchodcovia žijú ozajstný život.

Po odchode do dôchodku sa rozhodli, že komplexne zmapujú všetky sakrálne stavby Žitného ostrova. Takýmto spôsobom sa chceli vyjadriť poďakovanie obyvateľom Žitného ostrova za to, že ich prijali, keď sem prišli bývať ešte ako mladí muži.

Tvorila ideálnu dvojicu, pán Hanuljak fotografuje a financuje, pán Pánik (ktorý je podľa profesie historikom) študuje odbornú literatúru, klasifikuje, radí... Počas terénnych prác ho často lákalo prekročenie hranice Žitného ostrova, no pán Hanuljak bol prísny, zabránil tomu. Nakoľko pozná svojho priateľa, je vedomý toho, že keby podporoval túto myšlienku, mohlo by sa stať, že by sa dostali až k severným hraniciam Slovenska. A možno aj ďalej...

Nielen obyvatelia Žitného ostrova, ale predovšetkým vedecká obec, sami odborníci môžu byť veľmi vďační týmto dvom pánom. Oni dvaja vykonali v relatívne krátkej dobe takú obrovskú kus práce, aký všetky už dávne existujúce štátne inštitúcie v tomto regióne spolu doteraz nedokázali.

So svojou výstavou debutovali vo svojom bydlisku v Dunajskej Lužnej, odtiaľ však výstava putovala ďalej: najprv do Šamorína a potom do Dunajskej Stredy. Komárno je teda štvrtým miestom, a asi nepreháňam, keď konštatujem, že práve tento bývalý kostol vyhovuje a harmonizuje najviac ako miesto k téme tejto výstavy.

Tu môžeme vidieť kostoly v kostole: fotografie veľkých sakrálnych stavieb, ako románske kostoly z doby Árpádovcov napríklad zo Šamorína, Holíc na Ostrove, alebo zo Štvrtka na Ostrove, barokové a iné kostoly, fotografie kostolov známych púťových miest ako Dunajská Lužná alebo Báč. Okrem týchto však kláštory, synagógy, modlitebne atď. Medzi fotografiami okrem historických stavieb sa nájdú aj nedávno postavené, celkom nové objekty. Pozorný návštevník však na tejto výstave prostredníctvom digitálnej techniky, na galérii umiestnenej počítače môže prezrieť aj bohatú dokumentáciu malých sakrálnych stavieb na Žitnom ostrove: kríže, sochy svätcov, kaplnky, božie muky atď. Svet týchto objektov je tak isto očarujúci ako veľkých sakrálnych objektov na tu vystavených fotografiách.

Je veľmi dôležité zdôrazňovať, že dokumentácia z hľadiska etnického, náboženského, ako aj národnostného je komplexná, a čo je ešte veľmi dôležité: nefotografovali len staré, historické pamiatky, ale aj v nedávnej minulosti postavené objekty. Ich práca teda maximálne zodpovedá vedeckým kritériám. Aj viacerým odborníkom, ktorí sú ešte stále sú zajatcami napríklad etnocentrického hľadiska, by mohli slúžiť ako príklad.

Túto výstavu pripravili páni, ktorý sa narodili mimo Žitného ostrova. Miesto fotovýstavy zabezpečila Veronika Farkašová, ktorá pochádza z Gemera, taktiež ako dirigent tu prítomného speváckeho zboru Concordia. Osoby, ktoré túto výstavu otvorili tiež sú prisťahovalci. Ďakujeme, žitnoostrovčania!

No najväčšiu vďaku však predovšetkým zaslúži dvojica autorov. Teda ďakujeme pán Hanuljak, ďakujeme pán Pánik!

Ilona L. Juhász

